

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Version 7	Antal sidor 2
Dokumentägare Monika Carlson Hygijensjukvårdsköterska	Fastställare Anna Skogstam Smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2023-07-25	Giltig t.o.m. 2025-07-24

Diarré och kräkningar - vårdhygienisk rutin vid tarminfektioner

Gäller för: Hälso- och sjukvård

Tillämpa basala hygienrutiner.

Denna rutin gäller både vid diarré/kräkningar av oklar orsak **och** där orsak är fastställd.

Undantag: Clostridioides difficile, vinterkräksjuka (calici, sapo) eller rotavirusinfektion. Se då i stället rutin för respektive smittämne på www.smittskyddvarmland.se

Smittämnen

Diarré och kräkningar är ospecifika symtom som ofta orsakas av tarminfektioner, men kan även orsakas av andra tillstånd, till exempel inflammatoriska tarmsjukdomar eller läkemedelsbiverkningar.

Tarminfektioner kan orsakas av bakterier, virus och parasiter. De vanligaste symtomen är diarréer och/eller kräkningar. Risken för smittspridning är stor hos en person som har diarré eller kräkningar och det gäller därför att handla rätt redan innan man säkert vet vad som orsakat symtomen.

Genom provtagning och diagnostik med odling, PCR och mikroskopi går många smittämnen att påvisa, men ett negativt svar behöver inte betyda att man inte har någon smittsam tarminfektion.

Bakterier som kan orsaka tarminfektioner är salmonella, shigella, campylobacter, yersinia och Clostridioides difficile. Exempel på virus som kan orsaka diarré är noro-, sapo- och rotavirus. Exempel på parasitinfektioner är cryptosporidium, Giardia intestinalis och Entamoeba histolytica.

Smittvägar, smittdos och smittsamhet

Smittspridning sker fekalt-oralt via direkt eller indirekt kontakt då smittan utsöndras från tarmen och når munnen. Detta sker vanligtvis via händer eller genom mat och dryck. Droppsmitta förekommer vid kräkning.

Smittdosen varierar för de olika smittämnen. För virus krävs generellt mycket låga smittdoser.

Smittsamhet och tid till smittfrihet varierar för de olika smittämnen. I vissa fall kan kontrollprov behöva utföras för smittfriförklaring - se vidare [Åtgärder vid tarminfektion - lathund](#) samt smittskyddsblad för respektive sjukdom.

Oavsett smittämne är smittsamheten som störst vid pågående symtom.

Placering

Patient med diarré och/eller kräkning av oklar anledning eller bekräftad tarmsmitta

- ska vårdas på enkelrum med egen toalett
- får inte vistas i avdelningskök, gemensamt dagrum eller ta mat från matvagn eller buffé
- ska inte vårdas på Patienthotellet
- ska tvätta händerna före måltid och efter toalettbesök. Vid behov bör patienten få hjälp med handhygien.

Ovanstående gäller tills infektiös orsak till symtomen är utesluten alternativt smittfrihet uppnått vid konstaterad tarmsmitta – se vidare respektive sjukdom i [Åtgärder vid tarminfektion - lathund](#). Kontakta Smittskydd Värmland vid behov.

Utökade hygienrutiner

I tillägg till basala hygienrutiner ska händer och underarmar efter patientnära vård

- tvättas med tvål och vatten
- torkas torra och därefter
- desinfekteras.

Besökande

Uppmana besökande att tvätta händerna. Besökare ska inte använda patientens toalett eller vistas i enhetens kök.

Kontrollprov

Vid virusorsakad diarré behöver kontrollprov inte tas.

Vid bakteriella tarminfektioner och parasitinfektioner kan kontrollodlingar i vissa fall behöva utföras för smittfriförklaring – se vidare [Åtgärder vid tarminfektion - lathund](#) samt smittskyddsblad för respektive sjukdom.

Disk

Disk ska ställas direkt i diskmaskin och matvagn.

Tvätt

Behållare på rummet. Hanteras som vanlig tvätt. Kraftigt förorenad tvätt hanteras som smittförande tvätt.

Avfall

Hanteras som vanligt avfall.

Städning

Daglig städning

- Kontaktytor i patientens rum och toalett: ytdesinfektionsmedel.
- Golv: förfuktade moppar alternativt rengöringsmedel och vatten.
- Punktdesinfektion: ytdesinfektionsmedel.
- Desinfektera städutrustning.

Slutstädning

- Virkon 1 %.
- Rengöring och desinfektion av all utrustning som använts.
- Oanvänt material för engångsbruk kasseras.
- Desinfektera städutrustning.

Dokumentet är utarbetat av: Monika Carlson och Anna Skogstam